De roodhalskoprakever, *Necrobia ruficollis*, aan de westrand van Brussel (Coleoptera: Cleridae)

Willy Troukens

Abstract. *Necrobia ruficollis* at the westside of Brussels, Belgium (Coleoptera: Cleridae)
In 2006 and 2007 several specimens of *Necrobia ruficollis* (Fabricius, 1775) were captured in a light-trap on a terrace of a 10th story in Vorst (Brussels). This species is spread all over the world but rather rare in Europe. Beetles and grubs are sporadically found on dry carrions and bones.

Résumé. Le nécrobie à thorax roux, *Necrobia ruficollis*, à la périphérie ouest de Bruxelles, Belgique (Coleoptera: Cleridae)
En 2006 et 2007 plusiers exemplaires de *Necrobia ruficollis* (Fabricius, 1775) furent capturés dans un piège lumineux sur une terrasse d'un 10ième étage à Forest (Bruxelles). L'espèce est cosmopolite mais rare en Europe. On la trouve sporadiquement sur les charognes desséchées et les os.

Key words: *Necrobia ruficollis* – Cleridae – Faunistics – Belgium.

Troukens, W.: Ninoofsesteenweg 782/8, B-1070 Anderlecht.

Inleiding

In 2006 en 2007 ontdekte Remi Guinez aan de standsrand te Vorst-Brussel verscheidene exemplaren van de roodhalskoprakever, *Necrobia ruficollis* (Fabricius, 1775). De vangsten hadden plaats op het terras van de 10de verdieping van een flatgebouw, zowat 30 m boven de begane grond. Dit terras was ingericht om insecten te lokken met nectarplanten, bakjes met stroopmengsels en een UV-val. De kevertjes werden gevonden in de UV-val: 1 ex. op 30.VII.2006, 1 ex. op 21.III.2007 en 2 ex. op 28.IV.2007.

Korynetinae

N. ruficollis behoort tot de mierkevers (Cleridae), meer bepaald tot de onderfamilie van de Korynetinae. In België zijn hiervan 4 soorten bekend. Het zijn korte, brede kevertjes van 4 à 6,5 mm met een opstaande beharing. Op kleurbasis kan men ze als volgt onderscheiden:

- eenkleurig blauwzwart: *Necrobia violacea* (Linnaeus, 1758).
- blauwzwart, poten en sprieten rood, sprietknots donker: *Necrobia rufipes* (De Geer, 1775).
- blauwzwart, tarsen en middelste sprietleden rood: *Korynetis caeruleus* (De Geer, 1775).
- blauwzwart, poten, halsschild en dekschildbasis rood: *Necrobia ruficollis* (Fabricius, 1775)

Korynetes caeruleus is echt inheems en staat bekend als vrij gewoon. Hij leeft op verzwakte bomen waar hij jacht maakt op houtkevers (Anobiidae) (Du Chatenet 2000: 52). De drie *Necrobia*-soorten zijn kosmopoliet. In Europa

worden ze slechts sporadisch en verspreid aangetroffen. Zowel de larven als de adulten treft men aan op gedroogde dierenvellen, droog aas en ook op uitgedroogde mest (Keer 1930: 458). De ruigpootkoprakever, *N. rufipes*, is al verscheidene keren gevonden in Egyptische mummies (Du Chatenet 2000: 39–54).

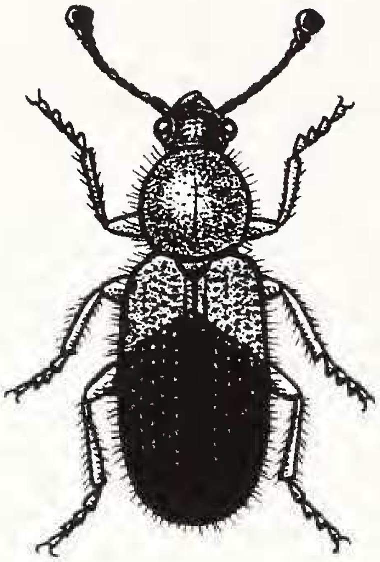
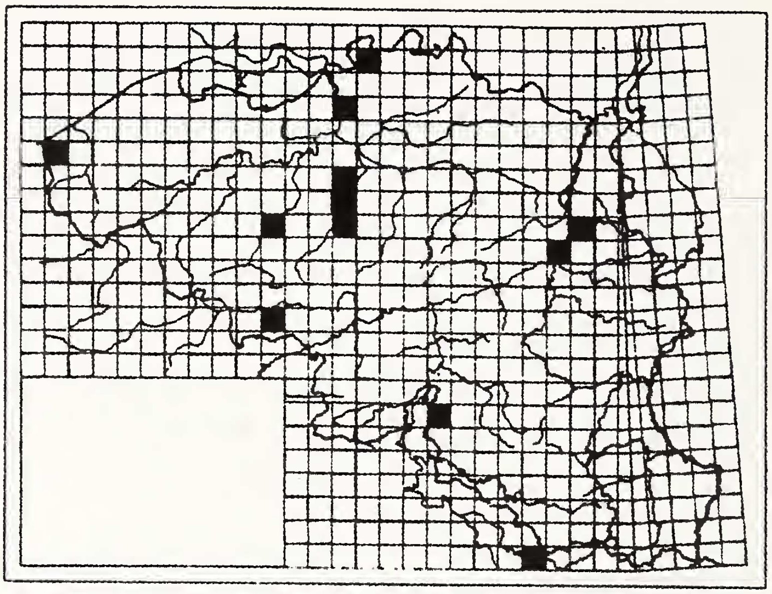

Fig. 1. Vindplaatsen van *Necrobia ruficollis* (Fabricius, 1775) in België (Bron: K.B.I.N., Brussel).

Necrobia ruficollis (Fabricius, 1775)

Aan de eerste beschrijving van *N. ruficollis* is een historisch verhaal verbonden. In 1794 werd de priester-entomoloog, André Latreille, te Bordeaux opgesloten in de gevangenis. In zijn cel wachtte hij op de galei die hem naar Guyana moest brengen. Op zeker ogenblik zag hij een onbekend kevertje vanuit een spleet tevoorschijn kruipen. Hij kon het vangen en via de heelmeester van de gevangenis kwam het terecht bij de jeugdige naturalist, Bory de Saint-Vincent. Deze schakelde familie en kennissen in om de priester uit de gevangenis te krijgen. Dit lukte op het laatste nippertje. De galei vertrok nog diezelfde dag en verging drie dagen later met man en muis. Als dank voor zijn redding noemde Latreille het kevertje "Necrobia", hetgeen zoveel betekent als "van de dood gered" (Auber 1971: 46–47).

N. ruficollis valt op door het rode halsschild en de rode band aan de basis van de dekschilden die naar de zijden toe breder wordt (fig. 1). Zijn grootte varieert van 4 tot 6 mm. Dit kevertje is vooral met ladingen kopra, via het scheepsverkeer, wereldwijd verspreid geraakt. Volgens Mourier & Winding (1976: 75) is *N. ruficollis* te vinden in uitgedroogd aas, maar toch voornamelijk in fabrieken waar vlees en beendermeel wordt verwerkt. Freude *et al.* (1965: 17) menen dat zowel kevers als larven leven van andere insectenlarven: vliegenmaden, pels- en spekkevers, houtkeverlarven en kleermotten.

Over de voortplanting van *N. ruficollis* is vooral bij Keer (1930: 459) informatie te vinden. Het wijfje legt in mei-juni een 30-tal eitjes op merghoudende beenderen, huiden en andere dierlijke stoffen in staat van ontbinding; aan stranden ook op dode vis. De larve leeft van vleesrestjes en aasetende vliegenmaden (*Lucilia* en *Calliphora*). Na 3 vervellingen zoekt ze een vliegentonnetje op om in te verpoppen. Heeft de vlieg het tonnetje verlaten—dus van het deksel ontdaan—dan vormt de *Necrobia*-larve een nieuw dekseltje van een witte substantie. Na 9 à 14 dagen sluipt het imago uit de pop.

In de collecties van het K.B.I.N. te Brussel telde ik 42 exemplaren, verzameld in 16 lokaliteiten (fig. 1). Ze werden gevangen van mei tot oktober.

Dankwoord

Als besluit wil ik graag de personen danken die het schrijven van dit artikel mogelijk maakten: Remi Guinez (Vorst-Brussel) voor het ter beschikking stellen van zijn verzameling Cleridae; Wouter Dekoninck en Alain Drumont (K.B.I.N., departement Entomologie, Brussel) voor de hulp en de faciliteiten bij het raadplegen van de collecties van het museum.

Bibliografie

Auber, L. 1971. *Atlas des Coléoptères de France, Belgique, Suisse*. Tome II. — Boubée & Cie, Paris VI.

Du Chatenet, G. 2000. *Coléoptères phytophages d'Europe*. — N.A.P. Editions, Vitry-sur-Seine.

Freude, H., Harde, K. W. & Lohse, G. H. 1965. *Die Käfer Mitteleuropas*. Band I. — Goecke & Evers, Krefeld.

Keer, P. M. 1930. *Calwer Keverboek*. — W. J. Thieme & Cie, Zutphen.

Mourier, H. & Winding, O. 1976. *Elseviers gids van nuttige en schadelijke dieren in en om het huis*. — Elsevier, Amsterdam/Brussel.